

OBSAH KNIHY

Lovci mamutů

doba kamenná
25 000–20 000 před naším
letopočtem

vyspělí lidé, vzhledem i rozumovými
schopnostmi stejní jako my, živili se
lovem velkých zvířat, dvě česká archeo-
logická naleziště světového významu v
Předmostí u Přerova a v okolí Pavlova na
jižní Moravě

Lovci
mamutů

str.: 4-7

doba bron- zová

2 000–800 let před naším leto-
počtem

hlavním materiálem pro výrobu nástrojů a
zbraní se stává bronz – slitina mědi a cínu

starší doba železná

800–450 let před naším letopoč-
tem

objevují se první výrobky ze železa, z
počátku získaného dovozem z vyspělého
Středomoří nebo nalezeného železa me-
teorického, ukázkou může být vykládání
plátky železa na sošce bronzového býčka
z jeskyně Býčí skála v Moravském krasu

Doba
železná

str.: 8-11

mladší doba železná

450–50 let před naším letopoč-
tem

v mladší době železné se v horním povodí
Dunaje (a také u nás) zformoval národ
Keltů, používali železné zbraně a nástroje
vlastní výroby, vyráběli šperky, keramiku
na hrnčířském kruhu, tkali látky, stavěli
velká hradiště zvaná oppida, podle kelt-
ského kmene Bójů žijícího v české kotlině
Římané zemi pojmenovali Boiohaemum –
později Bohemia

doba římská 50–350/380

v době římské vytlačili Kelty z našeho území Germáni, přejímali výrobní technologie od Keltů a přes ně od Římanů, sami však naše území po čase většinou opustili, zůstalo jen řídké smíšené keltsko-germánské osídlení

doba
stěhování
národů

380–550

pod tlakem mongolských kočovníků se stěhují národy Evropy do nových sídel

raný
středověk

příchod Slovanů
druhá polovina
6. století

na území Moravy a Čech přicházejí první slovanské kmeny, do této doby kladou pozdější kronikáři i pověst o praotci Čechovi

Slované
v nové
vlasti
str.: 12-15

Sámo

★?
†659?

franský kupec, vládce kmenového svazu Slovanů

Sáмова říše – kmenový svaz ke společné obraně před Avary a Franky, předstupeň státu, vítězství nad Avary a nad Franky u Wogastisburgu

Sáмова říše

Svornost
vítězí
str.: 16–19

Mojmír I.

★795?
†846?

první známý moravský vládce, zakladatel dynastie Mojmirovců

počátky formování Velkomoravské říše, vypuzení Pribiny a spojení moravského knížectví s nitranským

Mezi
východem
a západem
str.: 20–23

Rostislav

★???
†870

synovec Mojmíra I., dal Velké Moravě slovanské křesťanství

příchod věrozvěstů Cyrila a Metoděje, zakladatelů slovanské vzdělanosti, stavba kamenných kostelů, dosazení prvního Přemyslovce Břetislava za českého knížete

Velká Morava

Svatopluk I.

★okolo
830
†894

synovec Rostislava I., nejvýznamnější velkomoravský panovník nazývaný králem

Velkomoravská říše dosáhla vrcholného rozsahu a moci, konec slovanského křesťanství na Moravě, vyhnání žáků Cyrila a Metoděje

předrománské období

Mojmír II.

★???
†907?

poslední panovník Velkomoravské říše

spory s bratrem Svatoplukem II., rozpad Velkomoravské říše

Bájná knížata
str.: 23–28

Bořivoj I.

★852/
855
†889/
891?

první historicky doložený Přemyslovec, zakladatel rodu, kníže ve středních Čechách

dosazen a udržován u moci velkomoravskou posádkou, přijal i s manželkou Ludmilou křesť na Moravě, stavba prvního kostela v Čechách

Vzestup
Přemyslovců
str.: 28–31

Spytihněv I.

★875
†915

syn Bořivoje I., kníže ve středních Čechách

odpoutal se od Velké Moravy, přesunul své sídlo z Levého Hradce do nově založené Prahy

přemyslovský stát

Vratislav I.

★okolo
888
†13. únor
921

mladší bratr Spytihněva I., kníže ve středních Čechách

po jeho smrti spor mezi matkou Ludmilou vychovávající syny a dočasně vládnoucí manželkou Drahomírou

románský sloh

svatý
Václav

★okolo
907
†28. září
935

syn Vratislava I., později první český světec

před jeho nástupem zavražděna na příkaz matky Drahomíry jeho babička Ludmila (později svatá), bojoval proti pohanství, zavražděn mladším bratrem Boleslavem

Boleslav I.

★okolo
915
†972

mladší bratr svatého
Václava, zakladatel
přemyslovskeho
statu

zavraždil svého bratra a knizeze Vác-
lava, silný panovník, ovládl celé Če-
chy i rozsáhlá nová území, vytvořil
pevně řízený stát, razil první mince

Boje
v rodině
str.: 32—35

Boleslav II.

★okolo
935
†7. únor
999

syn Boleslava I.

ztráta území v Polsku, zřizeno bis-
kupství v Praze, vyvražděním Slavni-
koviců ukončeno sjednocení Čech

Boleslav III.

★???
†1037

syn Boleslava II.

pokus o odstranění bratrů Jaromíra
a Oldřicha rozpoutal vleklé boje, při
kterých se bratři střídali na trůnu,
úpadek knížectví, zemřel oslepen v
polském vězení

Vladioj

★???
†1003

nejistého původu

na knížecí stolec krátce dosazen pol-
ským knížetem Boleslavem Chrab-
rým v době bojů o trůn mezi bratry

Jaromír

★???
†4. listo-
pad 1035

mladší bratr
Boleslava III.

v bojích o vládu byl třikrát knížetem,
zmrzačen, později oslepen bratrem
Oldřichem a zavražděn

Boleslav III.

Chrabrý

★966/
967
†17.
června
1025

polský kníže, po mat-
ce Přemyslovec

v době bojů o moc mezi syny Bole-
slava II. obsadil roku 1003 Čechy a
zmocnil se na půldruhého roku vlády

Oldřich

★???
†9.
listopadu
1034

nejmladší bratr
Boleslava III.

v bojích o vládu byl dvakrát kníže-
tem, vyvedl zemi z rozvratu, dobyl
na Polácích zpět ztracenou Moravu

Břetislav I.

★1002/
1005
†10.
leden
1055

syn Oldřicha

v mládí unesl z kláštera budoucí
manželku Jitku, silný panovník, sta-
novil, že knížetem bude vždy nejstar-
ší Přemyslovec, mladší bratři budou
úředními knížaty na Moravě

Spytihněv II.

★1031
†28. led-
na 1061

syn Břetislava

porušil otcovo ustanovení, bratrům
vzal moravské uděly a vládl Moravě
sám

Vratislav II.

*???
†14. leden
1092

mladší bratr
Spytihněva II.

získal poprvé královskou korunu,
avšak ne dědičně

Konrád I.
Brněnský

*ok. 1035
†6. září
1092

nejmladší bratr
Spytihněva II.

původně brněnský údělný kníže,
krátce český kníže

Břetislav II.

*okolo
1060
†22. prosí-
nec 1100

syn Vratislava II.

porušil Břetislavovo následnické pra-
vidlo, dosadil na Moravu jako vládce
svého mladšího bratra Bořivoje II. a
určil ho za svého nástupce

Bořivoj II.

*okolo
1064
†2. únor
1124

mladší bratr
Břetislava II.

jeho nástupem na knížecí stolec bylo
porušeno pravidlo následnictví nej-
staršího a začalo další období bojů
o moc mezi Přemyslovci

Svatopluk
Olomoucký

*???
†21. září
1109

syn Oty
Olomouckého

zbavil Bořivoje II. moci, nechal
vyvraždit rod Vršovců, který opako-
vaně zasahoval do sporů mezi Pře-
myslovci

Vladislav I.

*1070
†12. duben
1125

syn Vratislava II.

za jeho vlády propukly znovu boje o
moc mezi příslušníky přemyslovské-
ho rodu a střídání na knížecím stolci

Soběslav I.

*okolo
1090
†14. únor
1140

mladší bratr
Vladislava I.

dlouho ve vyhnanství, nakonec ho
však Vladislav I. určil svým ná-
stupcem, proti němu německý král
Lothar III. podporující nejstaršího
Přemyslovce Otu II, Olomouckého,
Soběslav však říšské vojsko rozdrtil
v bitvě u Chlumce roku 1126

Vladislav II.

*1110
†18. leden
1174

syn Vladislava I.

syn Vladislava I. a druhý český král,
nedědičný královský titul od císaře
Fridricha I. Barbarossy v roce 1158,
kulturní i hospodářský rozkvět (kláš-
tery, Juditin most v Praze atd.)

Bedřich

*okolo
1142
†25. bře-
zen 1189

syn Vladislava II.

dosazen svým otcem proti platnému
následnickému právu, musel ustoupit
Soběslavovi II., po jeho smrti znovu
u moci, boje mezi Přemyslovci, se
Soběslavem II. o Čechy a s Konrá-
dem II. Otou Znojenským o Moravu

Soběslav II.

★1128
†29. leden
1180

syn Soběslava I.

podporován císařem Fridrichem I. Barbarossou i českou šlechtou odmítající jeho bratra Oldřicha, znovu vypuzen Bedřichem

Konrád II.

Ota

★1135
†9. září
1191

syn Konráda II. Znojemského

markrabě moravský, po smrti Bedřicha dosazen na knížecí stolec, znovu tak spojil Čechy a Moravu do jednoho státního celku

Václav II.

★1137
†1192

syn Soběslava I.

krátká vláda, zásahem císaře Jindřicha VI. nahrazen Přemyslem Otakarem I.

Přemysl Otakar I.

★okolo
1155
†15. prosinec
1230

syn Vladislava II.

krátce knížetem, pod tlakem šlechty nahrazen Jindřichem Břetislavem, později prvním dědičným králem (Zlatá bula sicilská), za jeho druhé vlády začíná vrcholné období přemyslovského státu, zakládání prvních měst

Jindřich Břetislav

★???
†15. červen
1197

syn Jindřicha, bratra krále Vladislava II.

původně pražský biskup, přísluhovač císaře dosazený na knížecí stolec místo mladého Přemysla Otakara I.

Vladislav Jindřich

★okolo
1160
†12. srpen
1222

Syn Vladislava II. mladší bratr Přemysla Otakara I.

zvolen šlechtou, vzdal se však královského titulu ve prospěch svého staršího bratra Přemysla Otakara I. a stal se markrabětem moravským

Václav I.

★okolo
1205
†23. září
1253

syn Přemysla Otakara I.

zvolen nástupcem otce, padl starý (a porušovaný) princip následnictví nejstaršího Přemyslovce, královský titul se dědil z otce na syna a vedlejší větve Přemyslovců ztratily na něj nárok

Přemysl Otakar II.

★ok. 1233
†26. srpen
1278

syn Václava I.

vrcholné období moci přemyslovského státu, král nazývaný železný a zlatý se stal sňatkem i vévodou rakouským, štýrským, korutanským a kraňským, získal Chebsko, založil většinu českých měst (přes 50), vítězně bojoval s Uhry, v bitvě proti Rudolfu Habsburskému na Moravském poli však padl

Václav II.

★27. září
1271
†21. červen
1305

syn Přemysla Otakara II.

poručníkem malého Václava po smrti otce Ota Braniborský, zpusťování království, korunován jako 12letý, získal i polský a pro syna i uherský trůn

Václav III.

★6. říjen
1289 Praha
†4. srpen
1306
Olomouc

syn Václava II.

byl krátce králem českým, polským a uherským, Uher se vzdal a chtěl udržet Polsko, roku 1306 v Olomouci zavražděn, jím vymřel po více než 400 letech panovnický rod Přemyslovců po meči

Jindřich Korutanský

★okolo
1265
†2. květen
1335

z rodu Menhardovců

manžel Anny Přemyslovny, krátce po volbě českým králem vyhnán Rudolfem I. Habsburským, po jeho smrti znovu krátce panoval

Rudolf I. Habsburský

★1281
†3./4. čer-
venec 1307
Horažďo-
vice

z rodu Habsburků

získal podporu části šlechty, vyhnal Jindřicha Korutanského, ale zemřel při obléhání hradu Bavora III. ze Strakonice

Jan Lucemburský

★10. srpen
1296
†26.
srpen 1346
Crecy

z rodu Lucemburků

stal se českým králem volbou, udělením království císařem i jako manžel Elišky Přemyslovny, neshody se šlechtou, žil většinou v cizině

Karel IV.

★14. kvě-
ten 1316
Praha
†28. listo-
pad 1378
Praha

syn Jana
Lucemburského

V mládí markrabětem moravským, později i císařem, zůstal však věrný i české koruně, z Prahy učinil říšskou metropoli, zvelebil království po všech stránkách (univerzita, Karlův most, Nové Město pražské atd.) druhé vrcholné období českých dějin

Václav IV.

★26. únor
1361 No-
rimberk
†16. srpen
1419 Nový
hrad u
Kunratic

syn Karla IV.

slabý panovník, často vyhledával klid mimo Prahu, za jeho vlády působil a byl upálen mistr Jan Hus, dekret kutnohorský (počeštění univerzity), počátky husitství

Zikmund I.

★14. únor
1368
†9. prosí-
nec 1437
Znojmo

mladší bratr
Václava IV.

římský císař a uherský král, korunován i českým králem, o vládu však dlouho bojoval s husity, skutečně vládl až poslední dva roky života

Albrecht II. Habsburský

★10. srpen
1397
†28. říjen
1439

z rodu Habsburků

Zikmundův zeť a dědic, římský a uherský král, vládl krátce a nikdy nebyl v Čechách úplně přijat

Ladislav Pohrobek

★12. únor
1440
†23. listo-
pad 1457
Praha

syn Albrechta II.

narozen po otcově smrti (pohrobek), také uherský král, českým králem ve 13 letech (král Dítě), v Čechách sídlil jen krátce, většinou v Uhrách, zemřel jako 17letý

Lucembur-
kové
na českém
trůně
str.: 50—55

Pravda
na hranici
str.: 56—59

Proti všem
str.: 60—63

Bratři
proti
bratrům
str.: 64—67

Král
dvojiho
lidu
str.: 68—71

Jiří z Poděbrad

★6. květen 1420
Poděbrady
†24. března 1471
Praha

z rodu pánů z Kunštátu a Poděbrad

zemským správcem za Ladislava Pohrobka, po jeho smrti zvolen „husitským“ králem, pracně obnovoval královskou moc a udržoval rovnováhu mezi kališníky (husity) a katolíky, korunu odkázal polskému královskému rodu Jagellonců

husitský král, rozdělení Koruny české

gotický sloh

Matyáš Korvín

★23. únor 1443
†6. duben 1490

syn sedmihradského vévody Jánose Hunyadiho

vládce Uher a český protikrál, válčil o českou korunu s Jiřím z Poděbrad (poražen) i s jeho nástupci, částí odbojné šlechty zvolen králem

Vladislav Jagellonský

★1. březen 1456
Krakov
†13. březen 1516
Buda

z polského královského rodu Jagellonců

zvolen na přání Jiřího z Poděbrad, musel ale až do r. 1478 bojovat s Matyášem Korvínem – vládu si nakonec rozdělili, oddělení Čech a Moravy, slabý král ovládaný šlechtou, od roku 1490 také král uherský

Jagellonské období

Stavovské království
str.: 72–75

Ludvík Jagellonský

★1. července 1506
†29. srpen 1526
Moháč

syn Vladislava Jagellonského

král český a uherský, vládu nastoupil jako desetiletý (Ludvík Dítě), žil v Uhrách, České království ovládnuto vysokou šlechtou, zemřel jako dvacetiletý v bitvě s Turky u Moháče, vymřela jím česká větev rodu po meči

Ferdinand I.

★10. březen 1503
†25. červenec 1564

z rodu Habsburků

králem volbou a manželstvím s Annou Jagellonskou, také římskoněmecký císař a uherský král, slíbil dodržovat stavovská a náboženská práva, spory se šlechtou, vládl z Vídně, z Českého království pouhá část habsburské říše

Habsburkové na českém trůně
str.: 76–79

Maxmilián II.

★31. července 1527
†12. října 1576

syn Ferdinanda I.

také římskoněmecký císař a uherský král, slíbil dodržovat náboženskou svobodu

Rudolf II.

★18. července 1552
†20. ledna 1612
Praha

syn Maxmiliána II.

také římskoněmecký císař a uherský král, zvolil za sídelní město Prahu, budoval rozsáhlé sbírky, zval umělce, hvězdáře a alchymisty, spory s ostatními Habsburky, vydal Majestát o náboženské svobodě, ve stáří duševně nemocný, zbaven vlády

druhé habsburské období – Království české jen součástí říše

renesanční sloh

Rudolfínská Praha
str.: 80–83

Matyáš II.

★24. únor 1557
†20. březen 1619

syn Maxmiliána II.

také římskoněmecký císař a uherský král, převzal postupně vládu od nemocného bratra Rudolfa, slabý panovník, dvůr znovu přesunul do Vídně

Stavovské povstání
str.: 84–87

Ferdinand II.

★9. července 1578
†15. února 1637

ze štýrské větve Habsburků

tvrdý katolík, odpůrce náboženské svobody, přijal po slibu dodržování Rudolfova Majestátu, slib však nedodržel, zasahoval proti nekatolíkům, vyvolal tím stavovské povstání, sesazen, po porážce stavů na Bílé hoře poprava 27 českých pánů (zván Krvavý), vyhnanství nekatolíků,

Učitel národů
str.: 88–91

Třicetiletá válka
str.: 92–95

Fridrich Falcký

★26. srpna 1596
†29. listopadu 1632

z rodu Wittelsbachů

zvolen českým králem místo sesazeného Ferdinanda II., vládl krátce (zimní král) po bitvě na Bílé hoře uprchl z Čech

Ferdinand III.

★13. července 1608
†2. dubna 1657

syn Ferdinanda II.

také císař římský a král uherský, pokračoval ve vedení třicetileté války a násilném prosazování katolické víry

Leopold I.

★9. července 1640
†5. květen 1705

syn Ferdinanda III.

také římskoněmecký císař a uherský král, zátěž válkami s Francií a Turky (které definitivně porazil), v Čechách tvrdá robota, první selská povstání

Josef I.

★26. července 1678
†17. duben 1711

syn Leopolda I.

vládl v Čechách, českým králem však korunován nebyl, snažil se svou říši modernizovat, avšak vinou předčasné smrti většinu změn nestačil provést

Karel VI.

★1. října 1685
†20. října 1740

syn Leopolda I.

také římský císař a uherský král, soustředil se na války o španělské dědictví, pragmatickou sankcí chtěl zajistit vládu nejstarší dceři Marii Terezií

Marie Terezie

★13. května 1717
†29. listopadu 1780

dcera Karla VI.

podle zákona svého otce se stala jeho nástupkyní, někteří panovníci to neuznali, musela o nástupnictví bojovat s Pruskem, ztráta Slezska, zahájila další modernizaci země (stavba silnic, povinná školní docházka)

Karel Albrecht Bavorský

★6. srpen 1697
†20. leden 1745

protikrál, římský císař, po smrti Karla VI. neuznal následnictví Marie Terezie, nechal se prohlásit českými stavy králem jako Karel III., ale nevládl

Josef II.

★13. březen 1741
†20. únor 1790

syn Marie Terezie

spoluvládce a později nástupce své matky, také římský císař a uherský král, osvícenec, zsvětíl svou vládu rozsáhlým změnám, zrušil nevolnictví, tolerančním patentem obnovil náboženskou svobodu, rušil kláštery a pouti, otevřel cestu průmyslovému rozvoji

Leopold II.

★5. květen 1747
†1. březen 1792

mladší bratr Josefa II.

také římský císař a uherský král, zrušil část reforem svého bratra, na rozdíl od něj se nechal korunovat českým králem

Švédové před Brnem str.: 96—99

Svatí se vracejí str.: 100—103
Vrchnost a poddaní str.: 104—107

Císařovna-proti všem str.: 108—111

Osvícenec císařem str.: 112—115

František I.

★12. únor 1768
†2. březen 1835

syn Leopolda II.

syn Leopolda II., také uherský král, římský a později rakouský císař, nastolil tvrdou centrální vládu svého kancléře Metternicha, válčil s Napoleonem (poražen u Slavkova)

K rakouskému mocnářství str.:

116–119

Národní obrození str.:

120–123

Revoluce 1848 str.:

124–127

Vězení národů str.:

128–131

Válka prusko-rakouská str.:

132–135

Národ sobě str.:

136–139

1. světová válka str.:

140–143

Konečně sami str.:

144–147

klasicismus

druhé habsburské období – Království české jen součástí říše

Ferdinand I.
Dobrotivý

★19. duben 1793
†29. červen 1875
Praha

syn Františka I.

také rakouský císař a uherský král, pokládán za slabomyslného, zajímal se o umění, ne o politiku, v roce 1848 nuceně odstoupil ve prospěch synovce Františka Josefa I., poslední korunovaný český král

František
Josef I.

★18. srpen 1830
†21. listopad 1916

synovec Ferdinanda I.

také rakouský císař a uherský král, donutil strýce k předání vlády, tvrdě potlačil revoluci 1848, vládl 68 let, postupně ustoupil od nejtrvdšího útlaku a snažil se monarchii modernizovat, rakousko-uherské vyrovnání, Čechám rovnocenné postavení odmítl

Karel I.

★17. srpen 1887
†1. duben 1922

prasynovec Františka Josefa I.

poslední rakousko-uherský císař a nekorunovaný český král, získal vládu po smrti následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este v předvečer 1. světové války, poražené Rakousko-Uhersko už nedokázal zachránit před zánikem

140–143

Konečně sami str.:

144–147

T. G.
Masaryk

★7. 3. 1850
†14. 9. 1937

první prezident Československé republiky, o jejíž vznik se zasloužil, zvolen celkem čtyřikrát

Edvard
Beneš

★28. 5. 1884
†3. 9. 1948

ve funkci poslední roky před 2. světovou válkou, po Mnichovské dohodě odstoupil, v době války vedl v čele vlády v Anglii zahraniční odboj, po válce znovu prezidentem, v roce 1948 však předal moc komunistům

Na obranu republiky str.:

148–151

Emil Hácha

★12. 7. 1872
†27. 6. 1945

prezidentem po odtržení Sudet hitlerovským Německem a za Protektorátu Čechy a Morava, pokoušel se chránit obyvatele před nejhorším útlakem, skončil však jako loutka okupantů

Protektorát str.:

152–155

Znovu za svobodu str.:

156–159

Klement
Gottwald

★23. 11. 1896
†14. 3. 1953

od roku 1948 první komunistický prezident, odpovědný za politické procesy a popravy

Podivná svoboda str.:

160–163

Antonín
Zápotocký

★19. 12. 1884
†13. 11. 1957

druhý komunistický prezident, v jeho funkčním období pokračovaly zločiny započaté jeho předchůdcem

Ve Stalinově stínu str.:

164–167

Československá republika

moderna

protektorát

Československá socialistická republika

Antonín
Novotný

Ludvík
Svoboda

Gustáv
Husák

Václav
Havel

Václav
Klaus

Miloš
Zeman

★10. 12.
1904
†28. 1.
1975

★25. 11.
1895
†20. 9.
1979

★10. 1.
1913
†18. 11.
1991

★5. 10.
1936
†18. 12.
2011

★19. 6.
1941

★28. 9.
1944

v jeho funkčním období došlo k mírnému uvolnění poměrů a propuštění části politických vězňů, kritika komunistické vlády však byla stále nepřipustná

zvolen za „pražského jara“ roku 1968, po sovětské okupaci však plnil vůli okupantů

přestože byl v 50. letech sám komunisty vězněn, stal se po sovětské okupaci hlavní postavou normalizace, období potlačování svobody a spravedlnosti

za komunistické vlády jeden z jejích nejvýznamnějších odpůrců, několik let vězněn, po pádu komunismu symbolem změn, zvolen prezidentem, po rozdělení Československa se stal prezidentem České republiky, podepsal vstup ČR do NATO

hlavní postava přechodu od socialistického hospodářství k tržnímu a převodů státního majetku do soukromého vlastnictví, podepsal vstup ČR do EU, přesto je jejím tvrdým kritikem

původně předseda sociální demokracie a tři roky předseda vlády, na sedm let odešel z politiky, od jeho návratu ve funkci prezidenta si jeho voliči slibovali zásah proti přebujelé korupci a zlepšení života chudších vrstev

Socialismus
s lidskou
tváří
str.:
168—171

Socialismus
jaký byl
str.:
172—175

Sametová
revoluce
str.:
176—179

Česko
str.:
180—183

Československá socialistická republika

moderna

ČSR, ČSFR

ČR